

755. ՄԱՏՈՒՌԻ արևելյան պատին, նախորդի տակ, հարթ քարի վրա, 5 տող

յ է , ա ն	ՅԵՎԱՆ
է Ս Ի Ր Ի Կ	ԷՍ ԻՐԻՑ-
Դ Ի Է Դ Ր ա ճ	ՈՒ Է. ԳՐԱԾ
Ն Է Բ Վ ա Ն	:ՇԷ: (1058) ԹՎԱԿ-
ա ն Ի Ս:	ԱՆԻՍ

Ծանոթ. Նման հնությանը թվագիր արժանագրությունները բավականին սակավ են Գուգարքում:

ԿԱՐՍԻՐ ԱՂԵԿ

756. **ԽԱՉՔԱՐ.** գյուղամիջյան գերեզմանոցում, անմշակ պատվանդանի վրա, կողանիստերին՝

ՄԲ ԽԱՉՍ Բ[Ա]Ր[Ե]ԽԱԲՍ] ԼԵՐ ԶԱԲԱՐԱՆԱԲՆ
ԱԲԱՔ ԱՂ[ԲԱԲՐՆ]: (ԺԵԴ.)

Ծանոթ. *Քաւարանաւն* նկատի ունի ոչ թե դրախտի և դժոխքի բաժանարարը, այլ մեղքերի քակությունը՝ դրախտում տեղ ստանալու փափագով:

757. **ԽԱՉՔԱՐ.** գյուղից 1 կմ արևմուտք, մատուռի մեջ.

ԹՎԻՆ :ՈԾԶ (1207):

Ծանոթ. Խաչքարը մրապատ է մոմի հալվածքով հագեցած, և խորանի գրերը չեն կարդացվում:

ԱՅԳԵՅԱՏ (Իգահատ, Դանուշավան)

Գտնվում է Դեբեդի ծախակողմյան դարավանդի վրա, Օձունից հարավ, որի «Դիրք տեղւոյն չէ գովելի, մանաւանդ զուրկ են ի կողմանէ ջրոյ»:⁶⁷ Հին անունը հայտնի չէ վերապահել է գյուղից արևելք, ծորամիջում գտնվող Իգահատ-Այգեհատ անունը: Ջալալյանցի ասելով՝ գյուղը «... գայս անուն ընկալաւ սա ի դրից տեղւոյն, զի այգիք ցայս վայր գան, և ասդէն դադարին. ուստի ասացաւ այգեհատ»:⁶⁸ Նույնը կրկնում է նաև Լալայանը. «Գիւղը իւր անունն ստացել է այն հանգամանքից, որ այստեղ այգիները հատնում են, այսինքն սրանից հարաւ այլևս այգիներ չկան»:⁶⁹ Տեղական բարբառում այգեհատ նշանակում է ոչ թե այգին հատել, կտրել, էտել, այլ այգին հատած, վերջացած ավարտած, պրծած: Գյուղանունը, ուրեմն, ծագել է իր դիրքի (= դրից), տեղանքի հետևանքով, որից դենը՝ հարավ, այլևս այգիներ չկան: Զորամիջյան Իգահատը լքվել-ամայացել է ժՁ դարի վերջերին, իսկ վերին հարթակի գյուղը՝ հավանաբար Շահ Աբասի ժամանակներում: Սակայն վերջինս վերաբնակեցվել է ժԸ դ., որի բնակիչները Շահվերդյան ազնվական տոհմից են, որոնք ոչ տանուտեր, ոչ էլ գյուղական դատավոր չունեին, այլ

⁶⁷ *Ջալալյանց*, Ա, էջ 102:

⁶⁸ Նույն տեղում:

⁶⁹ «Ազգ. հանդ», VII-VIII, էջ 343: